

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

P R O G R A M A

PENTRU EXAMENUL NAȚIONAL DE DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT

**DISCIPLINA DE EXAMEN:
ISTORIA ȘI TRADIȚIILE MINORITĂȚII MAGHIARE**

2015

CÉLOK ÉS KÖVETELMÉNYEK

A tanterv a véglegesítő vizsgára jelentkező «A magyar kisebbség történelme és hagyományai» tantárgyat tanító történelemtanárok számára készült. A célok és követelmények a tanár készségeinek és kompetenciáinak a felmérése érdekében készült, a «A magyar kisebbség történelme és hagyományai» tantárgy tanításához szükséges gyakorlati ismereteket is felmérni szándékozó követelményrendszerrel.

A tantervben a jellegzetes készségek és témakörök szerepelnek, valamint az ezekhez kapcsolódó szakirodalmat illetve a módszertani felkészülést elősegítő könyvészetet is tartalmaz. A magyar kisebbség történelme és hagyományai tantárgyat tanító történelemtanároknak ismerniük kell a szakszavak jelentését és helyes használatát, az információk kritikus alapokon történő használatát és a történelemtanításban használatos didaktikai módszereket.

ÁLTALÁNOS KOMPETENCIÁK

1. Didaktikai tervezés az érvényben levő tantervek tartalmi alapján, a tanulók tanulási szükségleteihez és a tanulócsoport sajátosságaihoz igazodva
2. Integrált oktatás a különböző tantárgyterületek (*a magyar kisebbség történelme és hagyományai, egyetemes történelem*) tartalma közötti összefüggések megvalósításával, valamint a tantárgy tudományos tartalmainak transz-, inter- és multidiszciplináris megközelítésével
3. Objektív értékelés a didaktikai alapelvek és a nemzeti alaptantervben meghatározott kompetenciák alapján
4. Hatékony és a tervezett tanulási tevékenységeknek megfelelő tanulásszervezési eljárások alkalmazása

SPECIFIKUS KOMPETENCIÁK

1. A tantárgyi tartalmak és a tantárgyspecifikus műveltesítés ismerete
2. A tantárgyspecifikus (történelmi) terminológia megfelelő használata változatos kontextusokban
3. A tantárgy tudományos megalapozottságú tartalmainak kiválasztása az életkori és az egyéni sajátosságokhoz igazodva
4. Az érvényes tantervekben előírt tartalmak eredményes didaktikai feldolgozása
5. A tantárgyi tartalmak feldolgozása a műveltségi terület keretében, valamint a többi műveltségterületen belüli tantárgyakhoz kapcsolódóan
6. Az oktatási folyamat személyes jellegének érvényesítése a tanterv alkalmazásában az egyéni tapasztalatok integrálásával
7. A tanulók megismerése és az ezzel kapcsolatos tapasztalatok érvényesítése a logikus tanulási és megértési folyamatban
8. A kulcskompetenciák fejlesztése *A romániai magyar kisebbség történelme és hagyományai* tantárgy keretein belül
9. Az oktatás minőségének biztosítása, a differenciált értékelés elveinek helyes alkalmazásával
10. Az önértékelési képesség fejlesztése a megfelelő pedagógusi fejlődés céljából

TEMATIKA

A romániai magyar kisebbség történelme és hagyományai

- A magyar nép és nyelv kialakulása
- A magyarok népvándorlása: életmód, hitvilág
- Honfoglalás
- A magyar állam és egyház megszervezése
- Az Árpád-házi királyok kora
- Társadalom és gazdaság
- Az erdélyi vajdaság
- A Magyar Királyság központosítása
- Gazdaság és társadalom a középkorban
- A keresztény Európa védelmezői
- A középkori Magyar Királyság bukása
- Középkori műveltség: humanizmus és reformáció
- Az Erdélyi Fejedelemség kora
- Erdély a Habsburg Birodalomban

- II. Rákóczi Ferenc vezette szabadságharc
- Felvilágosult abszolutizmus: Mária Terézia és II. József reformjai
- Reformkor
- Az 1848-1849-es forradalom és szabadságharc
- Neoabszolutizmus és liberalizmus
- Az Osztrák Magyar Monarchia létrejötte
- Gazdaság, társadalom és kultúra a dualizmus idején
- Az első világháború és következményei
- Az erdélyi magyarság a két világháború között
- A második világháború és következményei
- A romániai magyarság a második világború után
- A romániai magyarság napjainkban
- A magyar kisebbség hagyományai: népszokások, anyagi kultúra, népi vallásosság

Módszertan

- A magyar kisebbség történelme és hagyományai című tantárgy hivatása. A tantárgy nevelő célja
- Az óra mozzanatai a magyar kisebbség történelme és hagyományai című tantárgy tanításánál – gyakorlati példák
- A magyar kisebbség történelme és hagyományai című tantárgy tanításánál alkalmazott didaktikai módszerek
- A magyar kisebbség történelme és hagyományai című tantárgy tanításánál alkalmazott didaktikai eszközök
- Az oktatás megtervezése, oktatási stratégiák
- A magyar kisebbség történelme és hagyományai című tantárgy témáinak a tanítása
- Ismeretellenőrzési technikák
- A nyolc kulcskompetencia fejlesztése – az Európai Bizottság ajánlása, amelyet Románia 2008-ban elfogadott.
- Az Európai Bizottság által ajánlott kulcskompetenciák kifejlesztése – gyakorlati példák

SZAKIRODALOM

A. A romániai magyar kisebbség történelme és hagyományai

1. Erdély története. I-III. Budapest, 1986.
2. Engel Pál: Beilleszkedés Európába, a kezdetektől 1440-ig. Budapest, 1990. (Magyarok Európában.I.)
3. Gergely András (szerk.): 19. századi magyar történelem 1790-1918. Budapest, 1998.
4. Gyáni Gábor –Kövér György: Magyarország társadalomtörténete. A reformkortól a második világháborúig. Bp. 2001.
5. Kosary Domokos: Újjáépítés és polgárosodás 1711-1867. Budapest, 1990. (Magyarok Európában III.)
6. Kristó Gyula, Magyarország története 895-1301, Budapest, 2007.
7. Magyarai András: Rákóczi és az erdélyi kurucmozgalom. Csíkszereda, 2003.
8. Magyarország története tíz kötetben, szerk. Ránki György, Budapest, 1976-1989.
9. Mikó Imre, Huszonkét év. Az erdélyi magyarság politikai története 1918. december 1-től 1940. augusztus 30-ig. Budapest, 1941.
10. Pozsony Ferenc: Erdélyi népszokások. Kolozsvár, 2006.
11. Romsics Ignác, Magyarország története a XX. században, Budapest, 2000.
12. Szabó Péter, Az erdélyi fejedelemség, Küzdelem a megmaradásért, Budapest, 2013.
13. Szakály Ferenc: Virágkor és hanyatlás 1440-1711. Budapest, 1990. (Magyarok Európában II.)
14. State and Minority in Transylvania, 1918-1989. Studies on the History of the Hungarian Community, Atlantic Studies on Society in Change, No. 142, edit. Romsics Ignac, Hunyadi Attila Gabor, Columbia University Press, New York, 2012.
15. Toth Szilárd, Partidul Maghiar și problema minorităților maghiare în Parlamentul României în perioada interbelică, Cluj-Napoca, 2008.
16. Trócsányi Zsolt: Habsburg-politika és Habsburg-kormányzat Erdélyben, 1690–1740. Bp. 1988.
17. Zimányi Vera: Óra, szablya, nyoszolya. Életmód és anyagi kultúra Magyarországon a 17–18. században. Bp. 1994.

B. Módszertan

1. *Acquiring Key Competences through heritage education*, Lies Kerkhofs, Landkommanderij Alden Biesen, 2011, coautori: Jaap Van Lakerveld, Ingrid Gussen, Christa Bauer.
2. *Acquiring Key Competences through heritage education*: <http://the-aqueduct.eu/?lang=ro>
3. Bagdy Emőke, Telkes József, *Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában*, Budapest, 1993.
4. Birta Székely Noémi, Fóris Ferenczi Rita (szerk.), *Pedagógiai Kézikönyv*, Kolozsvár, 2007.
5. Birta-Székely Noémi, *A pedagógia alapjaitól az oktatás elméletéig*, Kolozsvár, 2010.
6. Buzás László, *A csoportmunka*, Budapest, 1974.

7. Călin Felezeu, *Metodica predării istoriei*, Cluj-Napoca, 1998
8. Falus Iván (szerk.), *Didaktika*, Budapest, 1998.
9. Hunyady Györgyné-M. Nádasi Mária, *Osztályozás? Szöveges értékelés?* Budapest, 2004.
10. Katona András (szerk.), *A történelemtanítás gyakorlata*. (Tantárgy-pedagógiai tankönyv), Budapest, 2000.
11. Knausz Imre, *A tanítás mestersége*, Egyetemi jegyzet, 2001. www.mek.iif.hu
12. Nagy Sándor, *Az oktatás folyamata és módszerei*, Budapest, 1993.
13. Stamatescu M., *Predarea – învățarea istoriei și noile tehnologii de informare și documentare*, București, 2000.
14. Tănasă Gheorghe, *Metodica predării-învățării istoriei*, Iași, 1996.
15. Toth Szilárd, *A történelemtanítás didaktikája*, Cluj-Napoca, 2009.